

Analiza pridelovalcev zelišč, ki nimajo statusa kmeta in vrste/količina tako pridelanih zelišč

CRP V4-2207 Možnosti razvoja zeliščarstva v Sloveniji

Akronim: CRP zelišča

Datum: september 2023

Številka izsledka: 3

Pomen za uresničevanje cilja razpisa: Analiza stanja gojenja zelišč v Sloveniji.

1 Namen dokumenta

Dokument bo služil pri analizi stanja na področju pridelave zelišč v Sloveniji in pripravi Smernic razvoja lokalne oskrbe z zelišči 2024-2029.

2 Metode dela

V to analizo smo vključili anketirane pridelovalce zelišč v Sloveniji, ki nimajo KMG_MID. Podatke smo pridobili iz baze AJPES (poslovni register Slovenije); iz šifranta smo povzeli podatke pod šiframi, ki vključujejo aktivnosti na področju zelišč, in sicer:

- A01.270: Gojenje rastlin za izdelavo napitkov
- A01.280: Gojenje začimbnih, aromatskih in zdravilnih rastlin
- A02.300: Nabiranje gozdnih dobrin, razen lesa
- C10.830: Predelava čaja in kave
- C10.840: Proizvodnja začimb, dišav idr. Dodatkov
- C20.410: Proizvodnja mil, pralnih, čistilnih in polirnih sredstev
- C20.420: Proizvodnja parfumov in toaletnih sredstev
- C20.530: Proizvodnja eteričnih olj
- C21.200: Proizvodnja farmacevtskih preparatov

V bazi AJPES so podatki o pridelovalcih omejeni zgolj na naslove, zato smo morali dodatne kontaktne informacije, kot so telefonske številke ali e-poštni naslovi, pridobiti s pomočjo spleta. Kontaktirali smo z 89 potencialnimi pridelovalci, od katerih se jih je odzvalo 39 (44 %). Med njimi 13 pridelovalcev (31 %) prideluje lastno surovino. Večina teh pridelovalcev obdeluje manjše površine, do 2 arov, izjema so trije pridelovalci, ki pridelujejo sivko na več kot 1 hektarju. Večina ne vodi podrobnih evidenc o pridelku (sveža/suha zelišča), vendar smo pridobili nekaj podatkov, ki kažejo, da na 10 m² v povprečju pridelajo 400–500 g suhega zelišča. V to skupino sodijo tudi pridelovalci z manj kot 1 hektarjem primerljivih kmetijskih zemljišč, ki ne morejo pridobiti KMG_MID. Vsi pridelovalci so organizirani kot s. p. ali d. o. o., registrirani sta tudi dve društvi, ki se z zelišči ukvarjata ljubiteljsko in nista zainteresirani za komercialno pridelavo.

3 Izsledki

Od 281 kontaktiranih oseb, ki se ne ukvarjajo s pridelavo lastne surovine, smo na podlagi vzorca 50 kontaktov (ki smo jih kontaktirali preko telefona ali e-pošte), pri katerih se jih je odzvalo 24, ugotovili, da je 8 (33 %) pripravljenih pridelovati slovensko surovino. Glavna razloga, zakaj se ne odločijo za pridelavo zelišč kot surovine, sta, da ne potrebujejo večjih količin in da imajo nizke cene ter ustaljene tržne poti za dobavo surovine.

Večina teh pridelovalcev prideluje zelišča kot lastno surovino, se ukvarja s predelavo v različne kozmetične izdelke in bi z veseljem kupovali slovensko zeliščno drogo ustrezne kakovosti, če bi bila ta na voljo. Zaradi pomanjkanja ustrezne ponudbe so prisiljeni k lastni pridelavi.

Preglednica 1: Število prijavljenih subjektov v bazo AJPES po dejavnostih, ki potrebujejo zelišča

	Št. prijavljenih v AJPES	Se ukvarja s pridelavo zelišč	Se ne ukvarja s pridelavo zelišč	Društvo
Gojenje rastlin za izdelavo napitkov	28	12	16	
Gojenje začimbnih, aromatskih in zdravilnih rastlin	33	17	16	2
Proizvodnja farmacevtskih preparatov	26	4	23	
Proizvodnja parfumov in toaletnih sredstev	93	36	57	
Nabiranje gozdnih dobrin, razen lesa	11	1	10	
Proizvodnja mil, pralnih, čistilnih in polirnih sredstev	38	13	25	
Proizvodnja začimb, dišav idr. dodatkov	83	2	75	
Pridelava čaja in kave	78	4	46	
Proizvodnja eteričnih olj	16	0	13	
SKUPAJ	363	89	281	

Najpogostejše vrste zelišč, ki jih gojijo pridelovalci, ki nimajo KMG-MID, so:

- ameriški slamnik
- bazilika
- citronka
- melisa
- poprova meta
- ognjič
- origano
- ožepok
- sivka
- sladki pelin
- slez
- timijan
- vrtnica
- žajbelj